NN 105/2020 (25.9.2020.), Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: UsII-515/18-12 od 17. srpnja 2020.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Eveline Čolović Tomić, predsjednice vijeća, Senke Orlić-Zaninović i Marine Kosović Marković, članica vijeća, te više sudske savjetnice Ane Matacin, zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja Hrvatski Telekom d.d. iz Z., kojeg zastupa opunomoćenik M. B., odvjetnik u Odvjetničkom društvu B., D. & Partneri, Z., protiv tuženika Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, Z., uz sudjelovanje zainteresirane osobe Grada B., B., koju zastupa opunomoćenik D. Š., odvjetnik iz Z., radi utvrđivanja infrastrukturnog operatora i visine naknade za pravo puta, na sjednici vijeća održanoj 17. srpnja 2020.

presudio je

I. Odbija se tužbeni zahtjev za poništenje rješenja Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, klasa: UP/I-344-03/16-11/263, urbroj: 376-10-18-20 od 14. studenoga 2018.

II. Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova ovog spora.

III. Nalaže se tužitelju da zainteresiranoj osobi naknadi troškove spora u iznosu od 3.125,00 kn u roku od 60 dana od dana primitka ove presude.

IV. Ova će se presuda objaviti u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženika, donesenim povodom zahtjeva zainteresirane osobe, utvrđuje se da je tužitelj infrastrukturni operator i ima pravo puta na nekretninama koje se na dan donošenja ovog rješenja nalaze u vlasništvu/suvlasništvu zainteresirane osobe prema evidenciji Općinskog suda u P1.-P2., Zemljišnoknjižnog odjela B., dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra – javnoj aplikaciji, te na nerazvrstanim cestama na području zainteresirane osobe, kao i na nekretninama u vlasništvu iste, navedenim u potvrdama I. županije, Grada B., Upravnog odjela za komunalne djelatnosti, sve od 7. rujna 2018. i uvjerenju I. županije, Upravnog odjela za decentralizaciju, lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, prostorno uređenje i gradnju, Odsjeka za prostorno uređenje i gradnju B. od 8. ožujka 2017., koje isprave su označene sastavnim dijelom tog rješenja, a na kojim nekretninama tužitelj ima izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu (dalje: EKI) prema podacima o EKI navedenim u Elaboratu za pravo puta 2016-16-0339-004-001 od 20. prosinca 2016. (dalje: Elaborat), a koje nekretnine koristi za pristup, postavljanje, korištenje, popravljanje i održavanje svoje EKI. Ujedno je utvrđeno da zainteresirana osoba ima pravo na godišnju naknadu za pravo puta za nekretnine iz ovog rješenja od 7. ožujka 2017. odnosno od dana uknjižbe prava vlasništva/suvlasništva na opisanim nekretninama u korist zainteresirane osobe ukoliko je ista nastupila nakon 7. ožujka 2017., te se tužitelj obvezuje napraviti obračun godišnje naknade za pravo puta temeljem parametara iz ovog rješenja i obračun sa svim podacima koji su primijenjeni dostaviti tuženiku i zainteresiranoj osobi, sve uz daljnje uvjete/obveze utvrđene tim rješenjem.

Tužitelj je protiv osporenog rješenja podnio tužbu zbog bitne povrede pravila postupka, pogrešne primjene materijalnog prava te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U bitnom, ističe kako je tuženik pogrešno zaključio da ugovor o osnivanju prava služnosti na javnim površinama, sklopljen između zainteresirane osobe i tužitelja 21. prosinca 2010. (dalje: ugovor), više ne proizvodi pravne učinke te je time pogrešno riješio prethodno pitanje s posljedicom da je zbog toga pogrešno primijenio odredbe članka 2. stavka 1. točke 21. Zakona o elektroničkim komunikacijama (»Narodne novine«, broj: 73/08., 90/11., 133/12., 80/13., 71/14. i 72/17. – dalje u tekstu: ZEK) i članka 8. stavka 4. Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta (»Narodne novine«, broj: 152/11., 151/14. i 95/17. – dalje u tekstu: Pravilnik). Pritom osporava da je ugovor prestao otkazom zainteresirane osobe od 24. veljače 2017, te se poziva na odredbu članka 45. Zakona o općem upravnom postupku (»Narodne novine«, broj: 47/09.), kojom je regulirano prethodno pitanje, smatrajući da je tuženik propustio raspraviti pravnu prirodu ugovora vezano za okolnost radi li se o ugovoru koji može prestati otkazom.

Nastavno u tužbi opširnim razlozima obrazlaže neosnovanost otkaza, navodeći da otkaz nije proizveo pravni učinak prestanka ugovora, pri čemu se poziva na relevantne odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o obveznim odnosima kojima je regulirana služnost, pored ostalog, iznoseći da se pravo služnosti ne može otkazati, da sama svrha uspostavljenog odnosa ne dopušta jednostrani otkaz ugovora, da zainteresirana osoba ne želi učinke koji nastaju kao posljedica prestanka ugovora te da izostanak upisa u zemljišnu knjigu ne mijenja pravni karakter ugovora. Služnost je zasnovana na rok koji je odrediv pa samim time ugovor ne može prestati pozivanjem na odredbu iz članka 212. Zakona o obveznim odnosima, zaključujući da, u ovoj pravnoj stvari, davanje služnosti na neodređeno vrijeme pretpostavlja da predmetnu obvezu zainteresirana osoba mora ispunjavati sve dok ne nastupe okolnosti koje bi označile da je predmetna služnost izgubila svoju razumnu svrhu tj. sve dok ne nastupi završni rok/raskidni uvjet koji bi označio prestanak razumne svrhe radi koje je služnost zasnovana. S obzirom da je u ovoj pravnoj stvari nesporno da je predmetni EKI i dalje u funkciji radi koje je izgrađen, to razumna svrha radi koje je predmetni ugovor sklopljen i dalje postoji. Ističe da zainteresirana osoba pogrešno tumači odredbu članka 4. stavka 1. predmetnog ugovora, a zbog kojeg je, pogrešno i protivno ugovoru, izjavljen otkaz, koji kao takav predstavlja povredu ugovora. U svrhu opravdanja iznesenih stavova u tužbi, tužitelj prilaže pravno mišljenje dr.sc. H. E. u kojem je obrađeno pitanje pravne prirode i valjanost otkaza ugovora o služnosti kojeg je tužitelj sklopio sa Županijskom upravom za ceste Z. županije, te dostavlja presudu Županijskog suda u Zagrebu, broj: Gž-4702/2018, koja se odnosi na postupak po tužbi za iseljenje, iako je sklopljen ugovor o služnosti – plodouživanju te se, stoga, na odgovarajući način ista može primijeniti i u ovom predmetu. Na kraju, tužitelj izričito predlaže ovom Sudu održavanje rasprave te, zbog svega navedenog, traži da ovaj Sud utvrdi neosnovanim otkaz ugovora od 21. prosinca 2010. i utvrdi da je taj ugovor na snazi te, slijedom toga, poništi osporeno rješenje i odbije zahtjev za utvrđivanjem plaćanja naknade na ime prava puta, podredno, prekine postupak dok Visoki trgovački sud Republike Hrvatske pravomoćno ne odluči o tom prethodnom pitanju. Ujedno podnosi prijedlog za odgodu izvršenja i za sklapanje nagodbe pred ovim Sudom radi mirnog rješavanja ovog spora, uz naknadu iskazanog troška za sastav tužbe.

Tuženik, u odgovoru na tužbu, smatra tužbene navode neosnovanim, pri čemu ističe da je u postupku u kojem je doneseno osporeno rješenje uzeto u obzir pravno shvaćanje Visokog upravnog suda iz presuda, poslovni broj: UsII-351/17 i UsII-130/17, a u kojima je izraženo da prije nego je ugovor o služnosti tužitelja i zainteresirane osobe raskinut, nema mjesta ove odnose u istoj pravnoj stvari rješavati donošenjem rješenja od strane tuženika. Naime, tuženik je osporenim rješenjem odredio da naknada za pravo puta teče tek od dana kada je ugovor među strankama prestao, a to je nastupanjem otkaza kojeg je zainteresirana osoba izjavila tužitelju, koji stav je Visoki upravni sud potvrdio u svojoj presudi, posl. broj: UsII-242/18. Ističe da je u osporenom rješenju obrazložio da je zainteresirana osoba otkazala ugovor o osnivanju prava služnosti na javnim površinama, sklopljen 21. prosinca 2010., i to izjavom o otkazu ugovora od 24. veljače 2017., koja je uručena tužitelju 27. veljače 2017., slijedom čega se zainteresirana osoba ne smatra vezanom ugovorom od 7. ožujka 2017. Iznoseći i druge razloge, koje je već naveo u osporenom rješenju, tuženik smatra da tužitelj tijekom postupka nije osporio predmetni otkaz te da su tužbeni navodi kako ugovor nije prestao otkazom neosnovani, radi čega predlaže ovom Sudu tužbeni zahtjev odbiti.

Zainteresirana osoba, u odgovoru na tužbu, tužbeni zahtjev tužitelja smatra neosnovanim, a što nastavno obrazlaže opširnim razlozima, pri čemu se poziva i na ovosudne presude, poslovni broj: UsII-242/18 od 5. prosinca 2018. i broj: UsII-156/17 od 7. rujna 2017., iz kojih proizlazi da izjava o otkazu ugovora predstavlja dokaz o nepostojanju drugog prava na nekretnini u smislu zapreke za utvrđivanje naknade o pravu puta, odnosno da je tuženik ovlašten ispitati je li takav ugovor na snazi i u odnosu na koje nekretnine. U odnosu na navode glede ugovora, ističe da ugovor kojim se osniva služnost može prestati prije nego prestane pravo služnosti čije je osnivanje predmet tog ugovora, a to zbog toga što načini prestanka ugovora (obveza) određeni Zakonom o obveznim odnosima ne mogu ovisiti o načinu prestanka stvarnih prava (pravo služnosti), kako je to istaknuto u presudi Trgovačkog suda u Zagrebu, broj: P-1730/17 od 23. ožujka 2018. U vezi uknjižbe prava služnosti u zemljišnoj knjizi napominje da otkazom ugovora prestaje samo obveza tužitelju plaćati naknadu za služnost, a ne prestaje mu i samo pravo služnosti, koje će prestati tek brisanjem tog prava u zemljišnoj knjizi, ako je ono u zemljišnoj knjizi upisano, što ovdje nije slučaj. Zbog otkaza ugovora o pravu služnosti, tužitelj više nije u obvezi plaćati ugovorenu naknadu, ali ima obvezu plaćati naknadu za pravo puta, koja se sada temelji na drugom pravnom osnovu (osporenom rješenju). Osvrće se i na presudu ovoga Suda, posl.broj: UsII-351/17, u skladu s kojom je tuženik i postupio, jer je zauzeo stav da se o pravima i obvezama infrastrukturnog operatora koji ima sklopljen ugovor o korištenju nekretnina ne može odlučiti za razdoblje dok taj ugovor nije prestao, radi čega je u konkretnom slučaju utvrdio da zainteresirana osoba ima pravo na naknadu za pravo puta najranije od 7. ožujka 2017., kada je ugovor o pravu služnosti prestao (nastupanjem učinka izjave o otkazu). Također dodaje da tužitelj tužbenim navodima ne osporava vlasništvo zainteresirane osobe na nekretninama na kojima je izgrađena EKI za koju je tužitelj utvrđen infrastrukturnim operatorom te je, stoga, u obvezi zainteresiranoj osobi za tu infrastrukturu plaćati naknadu za pravo puta. Navodeći opširno i druge razloge zbog kojih smatra da je osporeno rješenje na zakonu utemeljeno, zainteresirana osoba predlaže ovom Sudu tužbeni zahtjev odbiti, uz naknadu iskazanog troška za sastav odgovora na tužbu, uvećanog za PDV, u ukupnom iznosu od 3.125,00 kn.